

Nr 156.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd till folkliga musikskolan i Arvika; given Stockholms slott den 7 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Ivar Persson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås, att folkliga musikskolan i Arvika i huvudsak jämföras med statsunderstödd folkhögskola. För lärarna vid musikskolan föreslås dock viss lägre lönegradsplacering än för ämneslärare vid folkhögskola. Med tillämpning av statsbidragsgrunderna för folkhögskolor föreslås för nästa budgetår ett förslagsanslag av 80 000 kronor till understöd åt musikskolan.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkten 333, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 till Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd beräkna ett anslag av 25 000 kronor.

Sedan detta ärende numera färdigberetts, får jag ånyo anmäla det samma.

Frågan om utvidgat statligt stöd till folkliga musikskolan i Arvika har behandlats i *en inom ecklesiastikdepartementet den 27 februari 1952 upprättad promemoria*. Över denna har utlåtande avgivits av *skolöverstyrelsen*.

Jag övergår nu till att i anslutning till nämnda promemoria redogöra för skolans nuvarande förhållanden samt återgiver därefter i huvudsak vad som anförts och föreslagits i promemorian och i skolöverstyrelsens utlåtande.

Nuvarande förhållanden.

Skolans ändamål.

Folkliga musikskolan i Arvika, vilken på enskilt initiativ grundades 1923, har — enligt för skolan gällande reglemente — till uppgift »att verka till det folkliga musiklivets gagn genom att bereda musikintresserad ungdom god, fackmässig undervisning i instrumentalmusik och sång jämte därav betingade teoretiska ämnen samt att utbilda studieledare för de folkliga musiksammanslutningarnas behov».

Rektor *Valdemar Dahlgren*, initiativtagaren till skolan och fortfarande skolans föreståndare, har i skilda sammanhang framhållit värdet och be-

hovet av ordnad undervisning till amatörmusikens tjänst och därmed också angivit målsättningen för skolans verksamhet. Några av honom gjorda uttalanden må här i korthet återgivas:

Staten har i den allmänna musikbildningens intresse framför allt understött konsertverksamheten och har därmed fyllt en viktig kulturell funktion. Men den har genom sina åtgärder i detta avseende icke träffat den måhända viktigaste sidan av saken. Ty om musiken utgör en levande kraft i ett folks andliga liv, beror det, såsom det sagts, mer på att det spelas och sjunges *av* folket än att det spelas och sjunges *för* folket. Musikens viktigaste härdar äro därför icke konsertsalarna utan hemmen, skolorna, vänskretsen, förenings-, mötes- och gudstjänstlokalerna. Från denna synpunkt har amatörmusiken en betydelse, som fullt kan jämföras med den fackmässigt utövade tonkonsten. Musiken är icke i främsta rummet en professionell angelägenhet utan en av det andliga livets största skatter, som det är en samhällets uppgift att söka göra till *allmän* egendom.

Musikens värde som personligt bildningsmedel accentueras av det förhållandet, att den representerar den alltför svagt tillgodosedda konstens viktigaste insats i det allmänna bildningslivet, eftersom musiken är konsten för folket och av folket framför andra konstarter. På intet område kunna folkliga krafter göra insatser av så hög kvalitet i sin orts andliga liv som genom musiken.

Genom ett kraftigt främjande av den folkliga musikverksamheten har samhället också en enastående möjlighet att bidra till en mera rättvis fördelning över landet i dess helhet av kulturförmånerna, som eljest för det mesta i övervägande grad komma på de större orternas lott.

I anslutning till dessa uttalanden framhåller Dahlgren, att en av förhållandena påkallad utbyggnad av den folkliga musikverksamheten icke är möjlig utan tillgång till lämpliga studieledare. Bristen på sådana kommer under alla omständigheter att göra sig starkt gällande under de närmaste åren. Det är obestriddigt, att åtgärder för att i möjligaste mån fylla denna brist höra till dem, som i främsta rummet böra vidtagas. Folkliga musikskolan har här en betydelsefull uppgift.

Huvudman.

Föreningen för det folkliga musiklivets befrämjande — i det följande benämnt stödföreningen — är huvudman för skolan. Föreningen har genom influtna medlemsavgifter och genom på annat sätt anskaffade medel verksamt bidragit till uppehållande av skolans verksamhet.

Skolans organisation m. m.

Styrelse. Skolans styrelse består av sju ledamöter. Av dessa äga Kungl. Maj:t och musikaliska akademien att vardera utse en ledamot. Skolans rektor är självskriven ledamot. Övriga ledamöter jämte två suppleanter väljas av stödföreningen.

Tillsyn. Skolan står under inseende av skolöverstyrelsen och under inspektion av musikaliska akademien, som förordnar inspektor för skolan. I övrigt skall skolan vara underkastad den kontroll och de bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Kurser. Enligt skolans reglemente hålles under skolans arbetsår en till vinterhalvåret förlagd *huvudkurs* samt, om förhållandena så medgiva, en *fristående sommarkurs*.

Undervisningen, som är avsedd för både manliga och kvinnliga elever, skall pågå vid huvudkursen minst 24 veckor och vid den fristående sommarkursen omkring 6 veckor.

De senast hållna kurserna ha omfattat: huvudkursen 26 veckor och den fristående sommarkursen 4 veckor.

Skolans styrelse har i yttrande över ett betänkande av 1944 års folkbildningsutredning förordat en förlängning av huvudkursen till 31 veckor.

U n d e r v i s n i n g. Vid skolans *huvudkurs* skall meddelas undervisning i följande ämnen:

stråkinstrument, piano, gitarr och om möjligt blåsinstrument, samspelning, unison sång, körsång, dirigering, allmän musikhistoria, formlära och analys, instrumentering, musikhistoria, musikpedagogik, kultur- och litteraturhistoria samt gymnastik.

Musikstunder, avsedda för skolans samtliga elever, böra under vinterkursen hållas minst varannan vecka. Undervisningen bör så planläggas, att utbildningen av musikstudieledare på bästa sätt tillgodoses.

Vid *sommarkursen*, som företrädesvis är avsedd för musikstudieledare, skall undervisningen omfatta:

stråk- och om möjligt även blåsinstrument, piano, gitarr, samspelning, sång, dirigering, musikteoretiska ämnen, musikhistoria och musikpedagogik.

Elever.

För att kunna antagas till elev erfordras:

- a) att ha genomgått folkskola eller ock på annat sätt ha förvärvat motsvarande kunskapsmått;
- b) anlag för musik samt så mycken färdighet i det ämne, i vilket undervisning önskas, att anlaget framträder, samt
- c) ålder av minst 15 år.

Antalet elever vid vinterkurserna har under de senaste åren i medeltal uppgått till 46. Under sommarkursen 1951 hade skolan 34 elever, och innevarande arbetsår uppgår antalet elever vid vinterkursen till 54. Under de senare åren ha betydligt flera aspiranter anmält sig till vinterkurserna än skolan kunnat mottaga, oaktat kurserna icke annonserats. Under bättre ekonomiska förhållanden beräknas skolan kunna mottaga ett betydligt större antal elever.

Omkring $\frac{1}{3}$ av eleverna vid huvudkurserna har varit från Värmlands län. Övriga elever ha kommit från skilda delar av landet.

Lärare.

Vid skolan äro nu anställda, förutom rektor, tre lärare med fast anställning och en extra lärare.

Tjänstgöringsskyldighet. Utöver rektorsgöromålen åligger rektor under huvudkurs en undervisningsskyldighet av 18—22 undervisningstimmar i veckan. Annan lärare åligger under huvudkurs en undervisningsskyldighet av 24—28 undervisningstimmar i veckan. Viss nedsättning i undervisningsskyldigheten kan medgivas.

Om tjänstgöringen vid fristående sommarkurs har styrelsen att träffa överenskommelse med rektor och lärare.

Avlöningsförhållanden. På grund av skolans synnerligen svaga ekonomi har det tidigare icke varit möjligt för skolan att giva lärarna en mot deras arbetsuppgifter svarande löneställning. Som exempel härpå nämnes i promemorian, att under de första åren på 1940-talet lönebeloppen till fem lärare, därav tre med full tjänstgöring, uppgingo till sammanlagt omkring 10 500 kronor för år räknat. Av lärarna hade två tjänstgjort vid skolan 21 respektive 18 år. Under de senaste åren ha emellertid lärarnas avlöningsförhållanden förbättrats. I lönestaten för läsåret 1951/52 ha för rektor och lärare beräknats följande lönebelopp:

Rektor: V. Dahlgren	12 293
Fast anställda lärare:	
å stråkinstrument: E. Carlsson	12 646
» » L. Zetterquist	12 646
å annat instrument: A. Hallén	8 950
Extra lärare: H. Zetterqvist	8 256

Nuvarande rektorn åtnjuter i egenskap av förutvarande befattningshavare vid folkhögskola full pension från statens pensionsanstalt. I enlighet med av statsmakterna år 1949 fattat beslut ha tre lärartjänster, vilkas innehavare äro fast anställda, förenats med pensionsrätt i nämnda anstalt.

Ekonomiska förhållanden.

Till skolans driftkostnader beviljades *anslag å riksstaten* första gången år 1925. Från och med budgetåret 1948/49 utgår anslaget med 25 000 kronor. För innevarande budgetår har i prop. 1952: 2 äskats ett tilläggsanslag till skolan av 10 000 kronor, avseende löneförbättring åt skolans personal. Framställningen har bifallits av riksdagen (skr. nr 34). Utöver anslag å riksstaten har skolan vid skilda tillfällen beviljats mindre anslagsbelopp till driftkostnader, bland annat av lotterimedel.

Kungl. Maj:t har vidare av *lotterimedel* beviljat betydande anslag för anskaffande av lokaler för skolan. För uppförande av en byggnad, inrymmande en kombinerad samlings- och gymnastiksal jämte vissa andra lokaler, har skolan sålunda erhållit sammanlagt 254 000 kronor. Vidare har utgått ett anslag å 100 000 kronor som bidrag till uppförande av elevhem och lärarbostäder. De senare måste dock tills vidare provisoriskt användas såsom köks- och bespisningslokaler för skolans elevhushåll.

Från *Värmlands läns landsting* har skolan erhållit årliga anslag sedan år 1928 med varierande belopp. För närvarande utgår landstingets årliga bidrag med 25 000 kronor.

Sedan arbetsåret 1939/40 har skolan erhållit årliga anslag från *Arvika stad* och från den med staden numera inkorporerade *Arvika landsförsamling*. Anslaget utgjorde ursprungligen 300 kronor men har successivt höjts och utgår för närvarande med 10 000 kronor per år.

Såväl landstinget som *Arvika stad* ha även lämnat tillfälliga anslag.

Bidrag ha tillförts skolan även genom av *stödföreningen* vidtagna åtgärder.

Till *elevstipendier* har statsbidrag utgått sedan verksamhetsåret 1939/40. För budgetåret 1951/52 är för ändamålet beviljat ett förslagsanslag å 12 000 kronor. I fråga om utdelningen av stipendierna gälla i tillämpliga delar samma föreskrifter som för folkhögskolor.

På grund av brist på ekonomiska tillgångar nödgas skolan upptaga *kursavgifter* av eleverna. Varje elev erlägger sålunda för huvudkurs 65 kronor. För sommarkursen 1951, som omfattade fyra veckor, upptogs en elevavgift av 50 kronor. I statförslaget för arbetsåret 1952/53 upptager styrelsen elevavgifter till sammanlagt 4 000 kronor.

Flertalet elever bo i skolans elevhem och erlägga härför *hyresersättning*. Elevhyrorna jämte vissa andra hyresbelopp för upplåtna lokaler upptagas i nyssnämnda statförslag till sammanlagt 8 900 kronor.

Överväganden och förslag i departementspromemorian.

Allmänna synpunkter.

I departementspromemorian framhålles musikskolans betydelse:

Genom att bereda musikintresserad ungdom fackmässig undervisning i instrumentalmusik och sång och genom att utbilda studieledare för de folkliga musiksammanlutningarna kan folkliga musikskolan verksamt bidra till att skapa en ökad allmän musikbildning. Från sakkunnigt håll har också vitsordats skolans betydelse som främjare av den folkliga musikverksamheten. Skolans förutvarande inspektor, professor Sven Kjellström, har betecknat resultaten av skolans verksamhet som överraskande goda. Det må även erinras om att 1944 års folkbildningsutredning (SOU 1948:30) rekommenderat inrättande av förslagsvis tre institutioner för utbildande av lärare inom det musikaliska folkbildningsarbetet och därvid uttalat, att bland de statsunderstödda folkliga musikskolor, som borde komma till stånd, kunde en eller annan befintlig välkvalificerad musikskola ingå och att folkliga musikskolan i *Arvika* härvid borde ligga närmast till.

Skolstyrelsen och stödföreningens styrelse ha framhållit, att om icke genom statens medverkan åstadkommes en sådan ekonomisk grund för

skolans verksamhet, att skolan kan arbeta under någorlunda drägliga villkor, det måste antagas, att svårigheterna bli övermäktiga för de krafter, som hittills haft att sörja för uppehållande av verksamheten.

Med hänsyn till skolans betydelsefulla uppgifter och resultatet av dess verksamhet föreligga enligt promemorian uppenbarligen starka skäl för att staten genom ökat ekonomiskt stöd skapar betingelser för skolans fortsatta verksamhet.

Formen för statsbidragsgivningen.

I promemorian anföres, att en ur administrativ synpunkt enkel lösning av statsbidragsfrågan vore, att skolan tilldelades ett statsbidragsbelopp av sådan storlek, att verksamheten säkerställdes. Genom en dylik reglering skulle visserligen skolans ekonomiska ställning förbättras, men åtgärden innebure ingen förändring av skolans ställning i övrigt. Icke heller vunnas därigenom en fullt tillfredsställande lösning av lärarnas lönefråga. En annan form för statsbidragsgivningen synes därför böra övervägas.

Med hänsyn till folkliga musikskolans målsättning och verksamhet torde den kunna betraktas som en folkbildningsanstalt. Den skolform, med vilken skolan närmast skulle kunna jämföras, synes vara folkhögskolan. Visserligen är musikskolans verksamhet särskilt inriktad på undervisningen inom ett speciellt ämnesområde, nämligen musikens, och har på grund härav en från folkhögskolorna avvikande målsättning. I fråga om organisation, kursverksamhet och dylikt intager skolan emellertid en med folkhögskolan i stort sett jämförlig ställning. Frågan är då, om likställighet kan åstadkommas även i fråga om statsbidragsvillkor m. m. Erinras må att sådan likställighet genomförts beträffande gymnastikfolkhögskolan å Lillsved.

I detta sammanhang behandlas spørsmålet om skolans huvudman:

Det vore givetvis önskvärt, om vederbörande landsting vore huvudman för skolan, liksom fallet är beträffande flertalet folkhögskolor. I yttrande över folkbildningsutredningens betänkande har Värmlands läns landstings förvaltningsutskott förklarat sig intresserat av landstingets huvudmannaskap för skolan. Utskottet erinrar om att endast omkring 25 procent av eleverna komma från Värmlands län. Utskottet uttalar, att statsbidraget till skolan bör utgå med 90 procent; härmed torde utskottet avse statens andel i lönekostnaderna. Utskottets yttrande synes giva vid handen, att landstingets ställningstagande till frågan om huvudmannaskapet i icke ringa mån kommer att bli beroende av det sätt, varpå statsbidragsfrågan löses.

Därest frågan om statsbidrag till lärarlönerna erhåller en tillfredsställande lösning, kan det förväntas, att även Arvika stad kommer att inom rimliga gränser lämna skolan ekonomiskt stöd.

Så vitt nu kan bedömas torde det enligt promemorian finnas utsikter till att frågan om huvudmannaskapet för skolan skall kunna få en tillfredsställande lösning. Då emellertid skolan för att kunna fortsätta sin verksamhet redan läsåret 1952/53 är i behov av ökat statsbidrag, torde frågan

hårom böra avgöras, innan ett definitivt beslut angående huvudmannaskapet kan väntas föreligga. Något formellt hinder härför torde ej föreligga.

Ehuru folkliga musikskolan i vissa avseenden intager en särställning i förhållande till folkhögskola, kan dock skolan vad angår dess yttre struktur, organisation, kurstider och andra förhållanden, till vilka hänsyn främst bör tagas vid bedömande av föreliggande statsbidragsfråga, i allt väsentligt jämföras med statsunderstödd folkhögskola. Övervägande skäl synas sålunda tala för att folkliga musikskolan erhåller statsbidrag enligt de allmänna villkor, som för närvarande gälla beträffande statsbidrag till folkhögskola.

Lärartjänsternas karaktär.

Vid skolan meddelas fackmässig undervisning i instrumentalmusik och sång samt i musikteoretiska ämnen. Musik och sång hänföres enligt allmänt vedertagen ordning till övningsämnen. Såväl målsättningen för skolans undervisning som det sätt, varpå undervisningen bedrives, torde dock giva stöd åt uppfattningen, att ämnet musik vid denna skola icke bör betecknas som övningsämne. Skolans lärare i instrumentalmusik och musikteoretiska ämnen böra därför icke hänföres till kategorien övningslärare. Rektorstjänsten vid musikskolan torde i allt väsentligt ha samma karaktär som motsvarande tjänst vid folkhögskola.

Kompetensföreskrifter.

I skolans tjänstereglemente anges som behörighetsvillkor för befattning, bland annat, särskild utbildning för befattningen eller eljest ådaga lagda nödiga förutsättningar för dess skötande. Med hänsyn till arten av den vid skolan meddelade undervisningen bör enligt promemorian som behörighetsvillkor för lärartjänst vid skolan icke uppställas krav på viss examen:

Ett dylikt krav skulle sannolikt i en del fall omöjliggöra för skolan att förvärva den för en tjänst mest dugande personen. Folkbildningsutredningen har rörande behörighetsvillkor för lärare vid de av utredningen förordade statsunderstödda folkliga musikskolorna uttalat, att det bör vara tillräckligt att lärare vid sådan skola styrkt sig besitta den fackliga kompetens och den vana vid och fallenhet för undervisning, som med hänsyn till tjänstgöringens art kan anses erforderlig. Som villkor för behörighet att inneha rektorsbefattning vid musikskola bör enligt utredningen uppställas krav på viss akademisk examen.

En akademisk examen bör givetvis i merithänseende tillmätas stort värde men synes icke böra uppställas som ett oeftergivligt krav för behörighet till rektorstjänst. Liksom vid folkhögskola bör även den, som genom studier vid universitet eller högskola eller på annat sätt förvärvat de insikter, som prövas nödiga för rektorstjänstens rätta skötande, kunna erhålla behörighet till sådan tjänst.

I fråga om behörighetsvillkor för erhållande av lärartjänst vid musikskolan må erinras om att för ämneslärare vid folkhögskola och för lärare

vid musikhögskolan icke uppställts krav på viss examen. Kompetensföreskrifterna torde i allt väsentligt kunna utformas i enlighet med vad folkbildningsutredningen förordat.

Fastställas dylika mera allmänt hållna kompetensföreskrifter, bör det dock, när fråga är om rektor, ordinarie eller icke-ordinarie lärare, ankomma på skolöverstyrelsen att efter hörande av styrelsen för musikaliska akademien pröva sökandenas kompetens och lämplighet för tjänsten.

Kurstider.

Under skolans arbetsår, som räknas från och med den 1 juli till och med den 30 juni, hålles nu en till vinterhalvåret förlagd huvudkurs om 26 veckor samt en sommarkurs om 4 veckor.

Skolans styrelse har förordat en förlängning av huvudkursen till 31 veckor. Den sammanlagda kurstiden under arbetsåret skulle alltså komma att utgöra 35 veckor. Huvudskälet är givetvis, att den längre kurstiden erfordras för att undervisningen skall lämna bästa möjliga resultat. Ett skäl är också att varje termin bör vara så lång, att stipendium av statsmedel kan utgå.

Med hänsyn till berörda förhållanden och då de vid skolan anställda befattningshavarnas årliga tjänstgöringstid icke alltför mycket bör understiga motsvarande befattningshavares vid andra skolformer, synes enligt promemorian starka skäl föreligga för genomförande av den av skolstyrelsen förordade förlängningen.

Lärarnas tjänstgöringsskyldighet.

Enligt för skolan nu gällande bestämmelser skall under v i n t e r k u r s undervisning meddelas av rektor 18—22 veckotimmar och av annan lärare 24—28 veckotimmar.

Denna undervisningsskyldighet är av samma omfattning som är föreskriven för rektor respektive ämneslärare vid folkhögskolas vinterkurs. Även i fråga om nedsättning av undervisningsskyldigheten gälla samma bestämmelser vid musikskolan som vid folkhögskola. Beträffande extra ordinarie och extra ämneslärare vid folkhögskola gäller dock, att undervisningsskyldigheten icke må vara lägre än 24 veckotimmar.

Rektorsgöromålen vid musikskolan torde enligt promemorian få anses ha i stort sett samma omfattning som vid folkhögskola. Det finnes sålunda ingen anledning att föreslå ändring av nu gällande bestämmelser rörande rektors vid musikskolan undervisningsskyldighet under vinterkurs.

Den för övriga lärare nu fastställda veckotjänstgöringen synes vara väl anpassad efter de arbetsuppgifter, som åvila lärarna. Övervägande skäl tala för att nämnda undervisningsskyldighet bibehålles. Därmed bli även lärarna vid musikskolan i fråga om veckotjänstgöringens omfattning jämställda med motsvarande befattningshavare vid folkhögskola.

Den nu för skolan gällande bestämmelsen, att skolstyrelsen har att träffa överenskommelse rörande tjänstgöringens omfattning under s o m m a r k u r s, synes enligt promemorian ej böra bibehållas oförändrad. Vid folkhögskola gäller, att rektor och ämneslärare skola meddela undervisning ett bestämt antal timmar under sommarkurs. Även om en liknande bestämmelse skulle kunna tillämpas jämväl vid musikskolan, torde dock vid denna skola lämpligen böra fastställas samma veckotjänstgöring vid sommarkurs som vid vinterkurs. För sådana fall, då lärare ej kan beredas full tjänstgöring under sommarkurs, få särskilda bestämmelser gälla.

Om såsom i promemorian förordats den sammanlagda kurstiden skall omfatta 35 veckor varje arbetsår, kommer undervisningsskyldigheten under arbetsåret för rektor och lärare att uppgå till 35 veckor.

Rektors och lärares löneställning.

I promemorian föreslås, att för folkhögskolan gällande stadge- och avlöningsbestämmelser skola i stort sett tillämpas beträffande befattningshavarna vid folkliga musikskolan. Vissa särbestämmelser bli dock erforderliga.

R e k t o r. Såsom förut framhållits ha rektorsgöromålen vid musikskolan ansetts vara i stort sett av samma omfattning som vid folkhögskola.

Den undervisningsskyldighet, som i promemorian föreslagits för rektor vid musikskolan, har något större omfattning än den, som gäller för sådan rektor vid folkhögskola, vilken äger uppbära full lön. Med hänsyn härtill och till vad som anförts rörande rektorsgöromålens omfattning torde bärande skäl föreligga för att rektor vid musikskolan placeras i samma lönegrad som rektor vid folkhögskola eller i Ca 31 och erhåller full lön.

Ordinarie lärare. I promemorian framhålles, att lärartjänsterna vid folkliga musikskolan på grund av skolans målsättning, lärokurser och undervisningsmetoder bli i viss mån särpräglade. Till följd härav kunna vid bedömande av frågan om lärarnas löneställning jämförelser med andra lärarkategorier göras endast i begränsad omfattning:

Lärarna vid musikskolan, som icke böra hänföras till kategorien övningslärare, kunna i vissa hänseenden jämföras med ämneslärarna vid folkhögskolorna. Sålunda föreslås, att lärarna skola benämnas ämneslärare. Även om med hänsyn härtill det kunde synas föreligga vissa skäl för att jämföra dessa lärare med ämneslärarna vid folkhögskola även i andra hänseenden, torde dock icke sådan likställighet förefinnas, att samma lönegrad bör fastställas för dessa båda lärargrupper, nämligen Ca 26.

Det synes ligga närmare till hands att jämföra nu ifrågavarande lärare med lärarna i motsvarande ämnen vid musikhögskolan. Sistnämnda lärare, vilka äro placerade i Ca 25, ha en något mindre omfattande tjänstgöring beträffande såväl antalet veckor under året som antalet veckotimmar. Å andra sidan skall den undervisning, som meddelas av flertalet av dessa lärare, föra fram till viss examen, såsom musikhögskoleexamen och högre

organistexamen, en omständighet som synes kunna motivera en något högre löneställning än lärarnas vid folkliga musikskolan.

Om man låter jämförelsen omfatta även vissa grupper av övningslärare finner man, att ordinarie lärare i musik äro placerade vid folk- och småskoleseminarierna i Ca 25, vid högre allmänna läroverk i Ca 23 samt vid folkhögskola och folkskola i Ca 21. Ehuru lärarna vid folkliga musikskolan icke böra hänföras till övningslärare, kunna dock nämnda lönegrads-placeringar giva viss vägledning.

Med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som åvila musikskolans lärare, och då skolan har till uppgift att även utbilda studieledare i musik, föreligga bärande skäl för att dessa lärare i fråga om löneställning närmast böra jämföras med seminariernas lärare. För anställning som lärare i musik vid seminarium kräves emellertid, att vederbörande avlagt icke blott musiklärarexamen utan även högre organist- och kantorsexamina. Om hänsyn tages härtill och till dessa lärares arbetsuppgifter vid en lärarutbildningsanstalt, torde det vara motiverat, att de äro placerade en lönegrad högre än lärarna vid musikskolan. Ordinarie lärare vid folkliga musikskolan bör därför enligt promemorian placeras i lönegrad Ca 24.

Extra ordinarie och extra lärare. Vid överbägandet av frågan om de ordinarie lärarnas lönegradsplacering har full likställighet med ämneslärarna vid folkhögskola icke ansetts föreligga. Dylig likställighet synes enligt promemorian då icke heller kunna ifrågakomma för icke-ordinarie lärare. Med hänsyn till den lönegrad, Ca 24, som föreslagits för de ordinarie lärarna, synes det motiverat att beträffande de icke-ordinarie välja samma lönegradsplacering som för vissa lärarkategorier, vilkas ordinarie lärare äro placerade i lönegrad Ca 24, nämligen ämneslärarinnor vid de allmänna läroverken och de icke-adjunktskompetenta ämneslärarna vid de högre kommunala skolorna samt vid privatläroverken. I anslutning härtill föreslås, att extra ordinarie lärare vid folkliga musikskolan placeras i lönegraderna Ce 22 och Ce 20; i överensstämmelse med reglerna för folkhögskolan bör därvid för anställning i Ce 20 fordras minst två års och för anställning i Ce 22 minst fyra års tidigare tjänstgöring. I enlighet med det sagda bör för extra lärare vid musikskolan tillämpas lönegraden Cg 20.

I anslutning härtill behandlas vissa spörsmål rörande löneberäkningen:

För ämneslärare vid folkhögskola gäller i fråga om beräkningen av lönebeloppen, att såsom full tjänstgöring skall anses en undervisning, motsvarande 24—28 undervisningstimmar i veckan under 34 veckor. Med tillämpning av denna bestämmelse bör alltså till lärarna vid musikskolan, vilka skola fullgöra samma veckotjänstgöring som nyssnämnda lärare under 35 veckor av arbetsåret, utgå full lön. Det bör här anmärkas, att vid musikskolan skola såväl ordinarie som icke-ordinarie lärare regelmässigt anställas för tjänstgöring under både vinter- och sommarkurs. Därest i något fall lärare icke skulle kunna beredas tjänstgöring under sommarkurs eller del därav, bör lönen minskas med 2 procent för varje hel vecka, varmed tjänstgöringstiden under arbetsåret understiger 35 veckor.

Vid folkhögskola åtnjuta extra ordinarie och extra lärare läsårsdaglön, som beräknas efter ett läsår av $(34 \times 7 =)$ 238 dagar. Motsvarande dagantal borde vid musikskolan rätteligen bestämmas till 245. Skillnaden är dock icke större än att, med hänsyn till de förenklingar som därigenom kunna vinnas, beräkningen av läsårsdaglönen för lärarna vid musikskolan bör kunna ske efter samma grunder som vid folkhögskolan.

T i m l ä r a r e. Liksom för ämneslärare vid folkhögskola böra vid musikskolan för lärare i läroämnena tillämpas TB-arvoden. Enligt de principer, efter vilka timarvodena fastställas, synes timarvodet för sistnämnda lärare böra utgå efter lägsta löneklassen för extra lärare och sålunda fastställas till TB 20.

Vid denna skola torde undervisning komma att meddelas i endast ett övningsämne, nämligen i gymnastik med lek och idrott. Som lärare häri synes endast timlärare kunna komma i fråga. För folkhögskolans övningslärare gällande stadge- och avlöningsbestämmelser böra tillämpas beträffande ifrågavarande lärare.

Kostnadsberäkningar.

Vid genomförande av i promemorian framställda förslag skulle lönekostnaderna för befattningshavarna vid folkliga musikskolan (rektor, tre ordinarie och två extra lärare samt timlärare) arbetsåret 1952/53 uppgå till i runt tal 84 000 kronor. Till timlärararvoden beräknas ett belopp av 1 500 kronor. Härtill komma av styrelsen uppgivna pensionskostnader 3 000 kronor. Löne-, arvodes- och pensionskostnaderna skulle alltså uppgå till sammanlagt 88 500 kronor. Med hänsyn till eventuellt uppkommande behov av vikarier synes sistnämnda belopp böra avrundas uppåt till 90 000 kronor.

Därest staten kommer att bidra med 90 procent av löne- och pensionskostnaderna, bli statens utgifter för bidrag till folkliga musikskolan i Arvika under nästa budgetår 81 000 kronor.

Författningsförslag.

De för folkhögskolan gällande stadge-, löne- och statsbidragsbestämmelserna kunna i huvudsak tillämpas jämväl beträffande folkliga musikskolan. Vissa särbestämmelser äro dock erforderliga.

Skolöverstyrelsens utlåtande.

I sitt utlåtande över promemorian har skolöverstyrelsen erinrat, att överstyrelsen tidigare föreslagit, att folkliga musikskolan i statsbidragshänseende skulle jämföras med folkhögskolorna. Överstyrelsen ansluter sig i stort sett till vad i promemorian föreslagits och framhåller angelägenheten av att skolan nu beredes en säkrare ställning på föreslaget sätt.

I fråga om kompetensreglerna för lärartjänster vid musikskolan framhåller överstyrelsen vikten av att överstyrelsen bemyndigas medgiva undantag från den för folkhögskola gällande föreskriften om att sökande skall ha fullgjort viss lärartjänstgöring.

Vad angår ordinarie ämneslärares lönegradsplacering, anser överstyrelsen den i promemorian föreslagna lönegraden Ca 24 för låg. Enligt överstyrelsens uppfattning böra lärarna icke placeras lägre än i Ca 25, d. v. s. den lönegrad, vari musiklärare vid folk- och småskoleseminarierna äro placerade.

Departementschefen.

Frågan om ökat statligt stöd åt folkliga musikskolan i Arvika har i olika sammanhang varit föremål för överbäganden. Jag vill nu endast erinra om att fjolårets riksdag understrukit, att avgörandet av denna fråga icke borde ytterligare uppskjutas. Från skolans sida har framhållits, att skolan icke torde kunna fortsätta sin verksamhet, om icke ett vidgat statligt stöd kan erhållas. Jag anser mig böra föreslå, att skolans ställning från och med nästa budgetår regleras på sådant sätt, att statsunderstödet verksamt förbättras.

I förutnämnda inom ecklesiastikdepartementet upprättade promemoria har gjorts en närmare utredning rörande musikskolans organisation och framlagts förslag till ökat statsunderstöd åt skolan. Detta förslag innebär i huvudsak, att musikskolan skall erhålla samma ställning som de statsunderstödda folkhögskolorna. Såsom av den föregående redogörelsen framgår företer musikskolans nuvarande organisation stora likheter med en folkhögskolas. Förslaget att jämställa musikskolan med folkhögskolorna överensstämmer också med vad skolöverstyrelsen tidigare förordat. Skillnaden mellan musikskolan och de vanliga folkhögskolorna ligger framförallt däri, att musikskolan har en speciell målsättning — undervisning i musik och sång samt utbildning av ledare för det folkliga musikärbetet — med därav följande särskilda undervisningsformer. Olikheterna torde emellertid icke vara av den betydelse, att de i högre grad försvåra musikskolans inrangerande bland de statsunderstödda folkhögskolorna; i promemorian har i detta sammanhang erinrats om gymnastikfolkhögskolan i Lillsved. Jag ansluter mig till det i promemorian framställda förslaget, att folkliga musikskolan i princip jämställas med statsunderstödd folkhögskola. Den i promemorian berörda frågan om landstingets huvudmannaskap för musikskolan torde icke här behöva närmare behandlas. Det synes föreligga anledning att förvänta, att denna fråga efter ett beslut av statsmakterna om ökat statsunderstöd skall bringas till en tillfredsställande lösning.

Statsunderstödet åt folkhögskolorna avser lärarpersonalens löner och vissa pensionskostnader. I fråga om musikskolan torde vissa avvikelser från de för folkhögskolorna gällande reglerna bli nödvändiga. I likhet med vad i promemorian föreslagits torde särskild examen icke böra uppställas som villkor för behörighet till rektors- eller lärartjänst vid musikskolan; detta innebär dock ingen formell olikhet mot vad som gäller beträffande folkhögskola. I fråga om den årliga undervisningstiden har föreslagits en förlängning av den sammanlagda kurstiden till 35 veckor. Ehuru denna tid kan synas väl lång, vill jag med hänsyn till skolans speciella karaktär icke motsätta mig detta förslag. Rektors och lärares tjänstgöringsskyldighet per vecka föreslås i huvudsak skola vara samma som motsvarande befattningshavares vid folkhögskola; jag ansluter mig till vad i promemorian anförts i detta hänseende. Löneställningen föreslås för musikskolans rektor bli densamma som för rektor vid folkhögskola, alltså Ca 31. Häremot finner jag icke anledning till erinran. I fråga om lärarnas vid musikskolan löneställning har i promemorian föreslagits lönegraderna Ca 24, Ce 22 och 20 samt Cg 20. Beträffande ordinarie lärare har härvid jämförelse gjorts med lönegraderna för folkhögskolas ämneslärare (Ca 26), för musikhögskolans motsvarande lärare (Ca 25) samt för vissa övningslärare i musik (vid seminarierna Ca 25). Seminariernas musklärare ha ansetts närmast jämförliga, men med hänsyn till att de skola ha avlagt vissa examina och till deras arbetsuppgifter vid lärarutbildningen har för musikskolans lärare förordats en lägre lönegradsplacering. Skolöverstyrelsen har däremot ansett musikskolans lärare böra erhålla minst samma löneställning som musklärarna vid seminarierna. För min del ansluter jag mig till vad i promemorian föreslagits. Vad i övrigt anförts i promemorian rörande lärarpersonalens löneförmåner ger mig icke anledning till erinran. Jag kan alltså icke förorda överstyrelsens förslag om rätt för överstyrelsen att medgiva undantag från ett kompetenskrav av viss tids fullgjord lärartjänstgöring.

Vid tillämpning för folkliga musikskolan av statsbidragsgrunderna för folkhögskola — 90 procent av löne- och pensionskostnaderna för lärarpersonalen — torde enligt promemorian vid genomförande av vad däri föreslagits statsunderstödet åt musikskolan för nästa budgetår komma att uppgå till omkring 81 000 kronor. Med hänsyn till att anslag till understöd åt folkhögskolor redan äskats i årets statsverksproposition och att i nämnda proposition även beräknats särskilt anslag till understöd åt musikskolan föreslår jag, att till understöd åt musikskolan för nästa budgetår anvisas ett särskilt förslagsanslag av 80 000 kronor. Från och med budgetåret 1953/54 torde understödet åt musikskolan däremot böra utgå ur anslaget till folkhögskolor.

Vid genomförande av här föreslagen reglering av musikskolans ställning torde vissa ändringar böra ske i avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. fl. författningar. Frå-

gan härom behandlas i annat sammanhang av chefen för civildepartementet. De bestämmelser i övrigt, som erfordras vid bifall till vad jag här föreslagit, torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordade ändrade grunder för statsunderstöd åt folkliga musikskolan i Arvika samt anställnings- och lönerreglering för skolans lärarpersonal, att tillämpas från och med budgetåret 1952/53,

b) till *Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

Vad departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Lars Ekströmer.
